

A' ROMAITSZÁRIÉS AP. KIRALYI FELSEG:
NEK KEGYELMES ENGEDELMEVEL:

BCU Cluj / Central University Library Cluj
Indúlt BETSBŐL Kedden 12. Juniusban 1792.

Egy Magyar Gránátéros írja a' Rhenus vize Partján.

Barátom! Tudom azt tudakozod töllem, hogy
vagyunk mi, és hogy vagynak a' Frantzok a'
Rhénus vize partyán? Alig van egy nap, hogy
vagy egy felől, vagy más felől apró *tsetepaték* ne
történnyenek köztünk; de ezeket inkább nyuláfszás-
nak; mint tábori tsatázásnak lehet nevezni; mert
ezek; mintha Nemzeti *Constitutiójoknak* első *punk-
tuma* volna a' szaladás; úgy szaladnak; ha ben-
nünket meg látják, hogy mi Gránátérosok tsak tsá-
tába-is alig elegyedhetvén velek; a' mi Lovasaink-
nak gyakran vadászati mulattságot okoznak. —
Ha meg-látnád ezeket a' pipatár-lábu Frantziá
Nemzeti Sergeket — ezeket a' *Márs* Ille mostoha
fiát;

B B B

fiát, nem lehetne, hogy ne nevetnél: ezek tsupa Nemzeti Kokárdából és mázliból állanak. Ezeknek hadi-mesterségjeknek első *Regulája* az; hogy magokat az ellenség előll mindég idején korán vonnyák visszsa — és a' más hadakozó Nemzetek szokása ellen, ugy vonnyák visszsa, hogy fegyvereiket és tábori készületeiket ott hagyván, tsak a' Nemzeti Kokárdával szaladjanak.

Azt gondoljuk vala, hogy ezen mi Keresztény Atyánkfiai Pünkösdi 1-ső napját az Isteni tiszteletre szentelvén tsendelségben maradnak, és a' Szent Lélek eljövetele innepét fogják meg ülni — de nem Barátom. Ezek ugy vélekedtek, hogy mi a' mi Keresztényi Ahitatoságaink között hadi-kötelelőségünkröl el-selejtkeztiink; azért reggeli 4 órakor atakérozni kezdenek hennünket *Kondéból*. El-jövének a' mi Izélső vigyázatainkra lopva, de a' mi rélen' álló süli Vitézeink észre vévén ezen nem Szent Lélek Küldöttjeit, fegyverre kapának; és 8 pertzentés alatt olyan zürzavarba hozák őket, hogy az ő hadi Izokások szerint mindeneiket el-hányván, 200 at magok közzül halva hagyván, 3 Ágyujok és minden hadi-készületek kezünkben marada, és a' mi Lovaságunk a' Városig tartya vala velek a' nevettséges vadálzatot. De haljad és tsudálkozz rajta! Ezeknek Táborok jobb szárnyán állanak vala 3 ágyuk, melyeket leg-előbb foglaltunk el. A' bal-szárnyán is 3 ágyujok lévén, hietnek vala fegyvereseink ezeknek is mennél rövid útan lehet el-foglalásokban, 's bánulj rajta — ezek hamis fa ágyuk valának, mellyek kétség kívül, tsak a' mi reitentésünkre valának ki lizegezve — tsak nézd-el! ezek a' fa-nyelű Katonák, melly fa Strategemával élnek!! E' vala Pünkösdi 1-ső napján a' mi 3 dik vadálzatunk

Májusnak 26-dikán észre veszi az *Eszterházi Húszár Sergebéli Fő-Strázsamester Sztephaitz Ur*; hogy a' Frantziák *Lättikhnek Rochefort* nevü helységében nagy sokaságu Zabot vásárolnak, és azt 'Sákokba töltegetik; rájok üt egy Komandóval, és 364 Nemzeti jeggyel meg-béjegzett! Zabbal telí Frantzia

hagyták. Valahol az egész Országban csak egy Francia Királyi Hivatalban volt, pedig sok volt, azt a Hivatalból mind ki-tették, és fizetését meg hagyták. A' Pruszus Király Szakáttsa-is Francia val: de moll a' Királyi Konyha kalán nints a' kezéél.

A' Belső Isendőségre nézve é, vagy valamely Felső Szakáttson nem tudatik, de egy Anglus tábor gya: orre: *maghat-Heutundl*.

Szonorn hírek érkeznek szüntelen Lengyel Országból — az utóltör jött levelek azt erősítik, hogy már 50-ezer Mulzkák lélettek volna-el a' Lengyel földön, es közelgetnének *Varsóhoz*; hogy azt körül vegyék. — Nagy hírekkel terhes Europa, 's nem megláze a' szülés órája.

A' mi Magyar Hízláraink 4 flintával meg-rakott Ezeket, es 40 ezer Livra kézzapénzi fogának el a' Francia Izéleken, mellyet *Luttikh* felől kívának vala bé-vinn.

A' múlt Vasárnap érkezék Bétsbe B. *Ulm*, mint Pruszus Kurir, es azt a' hadakozás *plánumit*; melly a' mi Udvarunktól, H. *Hohenlohé* által oda küldetett vala, vilzsa hozta approbalva es helyben hagyva. H. *Hohenlohé*nak egy igen drágá briliántos arany piksist ajándékozott a' Pruszus Felség.

Budáról 5 dikben: — „Ezen hónapnak 3-dikán, u. m. Vasárnap fel-gyülekeztenek az Ország Rendjei a' Királyi Udvarban lévő Kápolnába, a' hol a' F. Király, Királyné, es a' fő Hertzegek-is meg-jelenvén, a' — *jövet Szent Lélek Ur Isten* el-énekelték. A' Nagy Misének ki-tizoláltatása után a' Rendek a' F. Királyi nagy Palotába mentének; hol ő Felsége egy gyászos Királyi székben fel-tett kalpaggal vala, es minek utánna F. Urunk Deák,

Kan.

Kantzellárius Gr. *Pálffy* Károly Ur ő Excja pedig Nemzeti nyelvünken egy rövid, de hathatós beszédet tartottanak volna, egy bé petsételt Levelben által adá a' Király Gr. *Pálffy* Ur ő Exja által az Ország Primásának a' Királyi fel-tételeket, (*Propositiones Regias*) ki is az Ország Képében ő Felségének meg-köszönte. — Mig ezek történtenek, a' F. Királyné és a' fő Hertzegek a' Palota oldal szobájából nézik vala tellyes-érzékenységgel a' dolgot. Innen a' Státusok és Rendek az Ország házába gyülekeztenek, és itt a' Királyi fel-tételek, mellyek mint egy 5 punktumokból állanak, és a' Királyi Succesioról, a' Királyi Diploma kézfittéséről, az Urbárium regulázásáról, és a' Költsönezök Törvény-székéről szollanak, fel-olvasztatának, és ezzel a' Gyűlés el-olálott. — Dél után a' Király szobájába vitetett a' Korona, és estvére Bál tartott Kantzellárius Gr. *Pálffy* Ur ő Exjánál.

Juniusnak 4-dikén megint Ország-gyűlése tartátek, és ez olly nevezetes nap vala, melly Hazánk *Kronikájában* arany betűkkel érdemel helyet. — Az első Tábla Palotájába gyülekeztek minden Rendek és Státusok, hol a' fő Hertzeg Palatinus Elöl ülése alatt el-kezdödvén a' dolog, egy Itélő mester által fel-olvasztaték a' Kir. *Diploma*. — Tudva vagyon, hogy az Ország a' maga Követjei által arra kérte vala ő Felségét, hogy a' böldegult II. *Leopold* Fejedelmünk Diplomájában elé-forduló kétséges értelmű ki-fejezéseket, maga tettzése szerint jobbittaná-meg. Ezt most Uralkodó Kegyelmes Fejedelmünk ugy jobbitotta-meg, hogy ezen Kegyelmes

mes Atyai tselekedete egész érzékenységbe hozván az Ország' minden Rendjeit, hogy minekutánna az Ország Birája, a' Király Képe, és Primás ő *Eminentijája*, a' magok szivre ható beszédjeket rendre el végezték volna, fel-költ helyéből az egész Gyülekezet, és gyalog a' Király Palotájához indúlt, hogy ezen Kegyelmét ő Felségének az egész Haza személly szerint hálálhassa-meg. Bé-mentenek a' Rendek a' Királyi nagy Palotába, a' hol ő Felsége-is hamar meg jelenvén, Primás Ur ő *Eminentijája* egy fontos Deák beszédben adá elő az Ország hálálatos indulatját, és Köszönetét. Ezen való örömben a' Kegyelmes Fejedelem a' jó szivűségnek fel-indúlt érzékeny áldozatjává válván, csak ezt mondhatá: *Elegedendő szorakot nem találok! mellyekkel a' hiv Magyar szivek által lett körül vétetéséből származott örömemet vóltaképpen ki-fejezhessem — a' mit most csak érzek irásban fogom közölni a' BN. Magyar Hazával.* Ezzel, ezer öröm kiáltások követik vala a' magát meg-hajtott és ki-ment Kegyelmes Fejedelmet. — — Nem vala még ez elég! A' Kegyelmes Királynéval-is kívánnya vala a' Nemzet ezen határ nélkül való örömet szemléltetni személlyesen; mellyre nézve a' F. Palatinusnak közbe vetése által ezer *éljen!* kiáltások között jöve-bé ő Felsége is a' Státusok' Gyülekezetébe, hol Primás ő *Eminentijája* egy hevényiben gondolt fontos Német beszédben adván elő a' hiv Státusoknak ő Felségéhez, mint édes Anyokhoz való buzgó indulatját, ajánjá azokat ő Felségének tapasztalt édes Anyai további Kegyelmeiségébe. — A' Királyné, minden előre való hosszszas gondolkozás nélkül, igen gyönvörően válaszott német nyelven, tiszta, és nagy fel-szóval a' Primás' Beszédére. Kellemetesítették szép feleletét, ábrázatjának fel-gyúladása, melly, belső nagy meg-indúlását jelentette; 's testének gyakori dílzes meg-hajtása. A' kiben emberi érzékenység van, lehetetlen volna itt neki meg nem illetődni. Lett-is olly öröm-kiáltás a' Királyné' kedves szavai végződésével,

vel, mellyet csak a' hangjáról-is lehetett esmérni, hogy az nem a' sovány teremóniának, hanem a' fel-buzdúlt szívnek szava. Erre, le húzta keztyü-jét jobb kezéről a' Királyné, 's kéz tsokolásra bostátotta magához minden válagatás nélkül a' jelen lévő Magyarságot.

Juniusnak 5-dikén a' Királyi Diploma meg-kezittetett, és a' Korona a' Szent *Ferentz Szerzete* Templomába vitetett, a' hol más nap a' Koronázás pompája, mellyről következő Levelünkben bővebben, véghez vitetett. —

Kolosvdrt Pünkösöd Havának utolsó napján. Az előtt is ugyan, mint egy 30 ezteendőktől fogva, vagy fellyebb is számlálva, ezen Nemes Városban, és annak szélesen ki terjesztett Hofiáttyaiban szép és számos épületek, Házak tétettenek; de nevezetesen miolta a' közelebbi Ország gyűlése, és a' Kélséges Fő Kormány-Isék itten tartozkodik, és vélt, fok jeles épületekkel kezd ékesülni a' Város, künn pedig a' Hofiát mulató 's jártzó Kertekkel, mellyek között némelleyekben, minden időben mindenféle jó italok, főzött eledelek, Hús és Tészta sütemények bővségesen tanáltainak akármely fonyás íz-érzésig. Más felől a' köntösök viselésében-is annyira ment a' pompa, hogy az erasítsi tudománynak esmeretségén kívül lévő, 's még amaz igaz mondást-is: *Inops Potentem dum vult imitari perit* &c. nem esmérő Mester-finak -- Legénykék - is, azok között nevezetesebben a' Szabók, öly magok forsokat meg haladó köntösökben, hófórtó pántlikába rekészett, porozott hajjal járják. hogy a' kármelley nagy Zálogu Nemes Ujaciól tsak abból lehet meg-külfönbőzteni; hogy nékik Kardot viselni a' Ns Haza Törvényre 's szokása meg-tiltván, még eddig a' val nem járnak. Ha valaki meg-kérdéné ezektől mellyik Bótból vette a' Palzomántot,

az arany borítást pedig és sujtást mellyik Gombkötötől, alig huzem hogy igazabb feleletet adhatpa annál, hogy a' Gazdámnaál lok Urak, és Nemesek dolgoztattanak — de a' Bóltos és Gombkötő Meller nevét nem tudom meg-mondani. Ezen a' Határon a' közelebb múlt *Aldozó* Hetében három vagy négy éjtzakán vólt kemény Hideg el-vertén clore a' jég eső a' *Györgyfalvi, Patai* 's más szomszéd faluk Határait, vagy rélz szerint a' Határt, némelly Szőlő Hegyeken mind a' Szőlő jövéseit, mind a' Gyümölsöt el-pergelte, a' Hósláti kertekben, ugy a' Városi Virágos Kertekben-is, a' virágokat, meg-hervasztotta, a' Gyümöls-fák ujj jövéseit, kivált a' Megy-fák jövéseit nagyon meg-fázroztatta. Melly Izerint Bort és Gyümölsöt ezen éjztendőben nem lokat remélhetünk. A' Gabonának minden neme, Isten jóvóltából mind eddig oltsó, a' Kukuritzának vékajaért nem ígérnek 's adnak leg-feljebb 8. o. krajtzárnál többet, a' Kapásnak kell fizetni 10 póltrát, (de ez-is nagyon szük) azon kívül 4-zer eszik egy nap, még-is annyit alig kapál, kivált ha a' dolgoztató Gazda jelen nintsen, a' mellyrol egy véka Kukuritz kerüllyön: 's a' t.

Elegyes jegyzések.

„ Ama nagy szívü, Nemzetit buzgón szerető Hazafi Lovas Sereg Vezére Gróf *Eszterházy Imre*k Ur ö Exja ezen hónapnak 2 dikán, *Győrben* a' maga földi pályáját ki-sutotta, és a' Frantzia útban lévő vitéz Hőfzár Sergét árván hagyta. — A' N. Magyar K. Teflörzö Seregnék valóságos édes Atya 's fő Kapitánnya *Eszterházy Antal* ö Uralkodó Hertzegsége *Frankfurtból* indulandó a' Frantzia Háborura Vezérnek. — Azok az Udvari *Kurirok*, kik a' néhai bődögült Fejedelem alatt állittattanak yala-fel, most Uralkodó Kegyelmes Királyunk által el-botsáttattanak, és ki ki ezek közzül 100 — 100 arany ajándékot nyervén, előbbeui hivataljára

ra tért — melly reménységet nyújt, hogy még a' Kir. Testörző Sereg hajdoni Kurirságát vízfűzve uverheti. — A' Nem-edgyesült Görög vallású fő Püspök és Metropolita *Sztrátimirovits* Ur, a' Zagrábbi Püspök *Verhovátsz*, és a' Szombathellyi Püspök *Szili* János Urak belső Titok Tanácsosokká és Excelentziásokká lettenek. — 36 Kamarás Urak neveztettenek, de a' kiknek neveik hozzánk hibáson érkezvén, jövő Levelünkben szolgálunk ezzel.

Egész Frantzia Országban most ezen győzedelmi halotti ének énekeltetik, a' temetési pompákon.

De Galliae vanitate.

Cur Gallus militat sub vana Gloria,
Cujus prosperitas est leporacia;
Tam cito labitur ejus potentia
Quam vasa figuli, quæ sunt fragilia.
Dic ubi Turenne est olim tam nobilis,
Vel ubi Conde est dux invincibilis,
Vel pulcher Talarus vultu mirabilis,
Vel dulcis Artois multum amabilis.
Tot clari proceres, tot rerum spatia,
Tot ora Præsulum, tot arma fortia,
Tot Galli principes tanta potentia?
O esca Hulanum, o massa pulveris,
O Clubs, o Natio cur sic extolleris?
Ignoras penitus utrum cras vixeris,
Fuge in Americam, quam diu poteris.

Lengyel Ország. — Fel-olvasatván a' Lengyel Király a' maga Statussi között az Orosz Tsá-
szárnénak már tudva lévő Manifestumát, meg-szó-
latt az után maga-is, és summáson ezeket jegyzet-
te-meg a' Tsáfszarné irásáról: — „

„Láttjátok Uraim! hogy ezen irás által nem
csak a' ti 3-dik Májusi egészíz munkátok, hanem
minden más egyéb végezéseitek-is semmivé tétet-
nek. Látjátok mely erősen oltásároltatik, sőt egész-
ízen semmit-érőnek lenni hirdettetik ezen jelen va-
ló *Diéta!* Nyilván láthatjátok, hogy azok a' mi
tulajdon polgár társaink segillik ellenségeinket, kik
a' haza akarattja és bódogsága ellen öltve esküd-
tenek. Az Orosz birodalom nyilván való háboru-
val fenyegeti az egész Lengyel Nemzetet azért,
hogy ez, el-kezdett munkája és le-tett hite mellett,
álthatatos kíván lenni. Nintsen tehát egyéb hátra,
hanem hogy minden hatalmukban lévő eszközü-
ket hazánk oltalmára igyekezzünk fordítani. „

„Ezen eszközök két félék. Egyik neme ezek-
nek áll a' mi tulajdon erőnkben, és bátorságunk-
ban. Én, a' mi ezt illeti, nem csak jóvá fogom
a' Státusoknak végezéseit hagyni, hanem azt-is je-
lentem, hogy a' tábornál magam személlyesen meg
jelenvén, mind olyan helyeken fogom magamat
mutogatni, a' hol vagy jelen létem által bátorságot
szerezheték, vagy pedig a' Nemzetet hasznoson ve-
zérellhetem. „

„A' mi a' másik nemét illeti a' nekünk szük-
séges eszközöknek, már ezeket csak a' külső Ha-
talmasságokkal való *Traktátokban* kereshetjük és ta-
nálhatjuk fel. Elsőben is a' mi Frigyesünket, a'
Pruszizus Királyt szükséges segítségül hívünk. —
Minden tudja, hogy azok a' mi fontosabb lépé-
seink, mellyeket a' Diétának kezdetétől fogva tet-
tünk, a' Pruszizus Királynak tanats-adása által ve-
zérelettettek. Így vontuk ki magunkat az Oroszok
Garantiája aloll; így küldöttünk Követet a' *Portiá-*
hoz; így esett hogy az Oroszoktól az ő elés-házai-
nak

nak a' mi földünkről való ki-hordását, és az ő Sergeiknek a' Lengyel határból való ki-menetelét kívántuk. Sőt ezen mi nagy szívü szomszédunknak a' Pruzszus Királynak nyilván való kívánsága vala az-is, hogy magunknak állandó Constitutiót szerevén, velle szövetségre lépünk, a' melly szövetségben arra ajánlotta magát, hogy ha a' Lengyel Respublikára támodna valaki, akkor előbb közbenjárása által fogná pártunkat, és ha ez nem tanálna használni, valóságos erő által akarná függetlenségünket és határunkat meg-oltalmazni. És éppen erre a' mi valóságos fegyveres erővel való segítettésünkre hivattatott-ki az Orosz Tsászárné hadizenete által a' Pruzszus Király, a' minthogy nekünk azok a' változások tulajdonittatnak a' Tsászárné hadizenetében véteköül, a' mellyeket mi tellyeliséggel nem másképpen, hanem egyenesen csak a' Pruzszus Királynak meg-edgyezéséből tsinálunk.

„ Azt gondolom, hogy hasonló haszonnal fogunk folyamodni a' *Magyarok és Tsehok* Királyához is, ugy mint a' ki igen jónak tarthatja azt magára nézve lenni, hogy az Orosz birodalom, melly eddig az ő Státusaitól Lengyel Ország által elvölt valóztatva, ezt ne háborgassa, annyival-is inkább magának el ne nyerje, és járma alá ne hajtassa. A' *Saxoniai* Valóztó Fejedelemlhez-is természet szerint folyamodhatunk, kihez a' mi engedelmeiségünöknek és bizodalomunknak oly fok bizonyosságait mutattuk, hogy őtet a' háládatolság egyedül fel-fogja arra indítani, hogy a' bennünket fenyegető veszedelemnek rollunk való el-fordításán igyekezzenek. „

„ Végezetre nem kellene még el mulatnunk azt a' módot és eszközt-is, a' melly szerint ha a' Tsászárnéval traktába elegyednénk, talám a' fegyver helyett pennával-is jóvá tehetnők a' dolgot. Lehetetlen azt el-hinni, hogy II. dik *Katolán*, ez a' meg-világosodott és nagy szívü Fejedeleml-afizsoay, minden

minden felől jó magyarázatokat vévén a' környül-állásokról, ne kívánná maga-is az emberiséget resz-kettető háborút elkerülni, annyival is inkább midőn nyilvánosságosan meg fog előtte bizonyíttatni, hogy azok a' tudósítások, mellyeket nékie (*igazságok! hogy kell ki-mondanom*) tulajdon hazánkfiai tetteinek, az igazsággal nem edgveznek meg. A' 3-dik Májusi *Revolúció* alkalmatosságával leg-kisebb sem történt azok közzül az erőszakoskodások közzül, mellyekről a' Tsáfszárné irásában emlékezet vagyok, és a' mi *Constitutiónk*, sem a' szabadságot meg nem sérti, sem a' Respublikai igazgatás formát el nem törli. Még egyszer azt mondom: lehetetlen gondolni, hogy a' Tsáfszárné a' maga irásában elő adott kívánságai mellett, maradhasson, ha jó móddal tudtára adatik, hogy mi az igaznál, igazságnál, és békefélségnél egyebet nem kívánunk. — s a' t.

Utollyára arra inti a' Lengyel Király a' maga Statúsait, hogy minden erejeket, bátorságokat, és tehetségeket szedjék öfzve, az időt a' leg-szükségesebb kifizületekre fordítsák, és mind ezek mellett arra vigyázzanak, hogy semmi némü beszédjeik vagy irásaik által, holmi indulatos szovakra ne fokadjanak, hanem álhataratoson a' magok igaz ügyének és az illendőségnek tsendes hangja mellett maradjanak.

Bé-végezván a' Lengyel Király ezen beszédét az után külömb-külobb féle rendeléseket terjesztett me-erősíttetés végett a' Lengyel Státusok elejébe, a' többek között parantsolat küldtetett minden Püspökökhöz, hogy a' háborúnak szerentsés ki-meneteléért közönséges könyörgések hirdettzsenek. — — — — Ugyan ekkor majd tsak nem minden jelen lévő Országos Követeknek meg-egyezéséből el-végeztetett, hogy az *O-hítü Görögöknek* Lengyel Országban a' magok egész *Hierarchiajokat* fel-allítani meg-engedtelsék, u. m. a' melly nékült a' Státusok ezen Nemzetnek Lengyel Országhoz egész-
 Izivel

ízzel és lélekkel való ragadását nem remélhetnék. — — Vóltanak olyanok-is, kik azt-is igen szükségesnek itélték a' tsendesség fenn-tarthatására, hogy a' R. Catholicus Papságnak tétetnék állandó ígélet az iránt; hogy ez a' maga jószágainak birásában örökösön meg fogna hagyattatni; és erősíteteni. De ezen dológ még eddig nem határozthatott-meg; hanem további meg-fotolás alá rekeztetett.

A' *Lengyel Státusok* a' magok háborujoknak folytatását egészfzen a' Királyra bizták; és a' leg-terhe-sebb körülállástól fogva a' leg-kisebbikig senkitől nem függő hatalmat engedtenek néki; csak egyedül a' békelesség kötésének bé-végzését tartotta meg magának az Ország-gyűlése.

A' Bétsben lévő Lengyelek erősen hirtelik; hogy a' köztök és az Oroszok között Ukrániában esett tsatában; a' *Lengyel Sergek* derekasint megvérték volna az Oroszokat, és egy néhány ezeret ejtetenek volna el közzüllök. De ezen történetről még eddig egyéb bizonyos körülállásaink nem érkeztenek; hanem hogy az Oroszok sokkal nagyobb számmal lévén; azon Lengyel Sergeket, mellyek őket a' *Dniſter* vizén által költözni nem akarták engedni; magokat vízfizá vonni kényszerítették; és az után 40-ezer főből álló Orosz Sereg szállott bé *Ukrániába*; melly még most-is ott vagyon; és magát oda erősen bé-fészkelte. Ezen *Orosz Seregnek* egy 15 ezer *Tatárokból* áll; kik a' hol meg fordulnak; irtózást szemléltetnek magok körül. — A' *Lengyel Sergeknek* *Generálisimulsa Pruszizus Gen. Kalkreuthi* fog lenni.

Az ugy nevezett Auszriai Littoraléból ezeket írják. — A' *Frantziáknak* *Toulon* nevü ki kötő-helyéből egy hajós *Sergétské* készül *Triesnek* látogatására meg-indulni; de a' melly *Nemzeti Zálzlós* hajóknak el-fogadására *Nápoly* Ország és *Velentze* részéről olyan készületek tétetnenek; mellyek bajoson fogják ezen *philosophus* hajós *Seregnek* megengedni;

engedni, hogy az Adriatikum tengerre bé-jöhessen. — A' Pápa földjeinek meg-látogatására-is 20-ezer Nemzeti katonák vagynak rendeltetve, és a' Pápa birodalma béli lakosok a' magok drágább mozdu-lható jovaikat nagy lebeltséggel takarítják általa' *Tos-lánai Városokba*, 's különösön *Florentziába*.

Angliának egy néhány Várossaiban nem kevés-sé kezdenek a' köz-emberek külömb külömb féle lzinék alatt nyughatatlankodni és pufztítani. — *Birminghamban* a' gyönyörűség *Nimfával* telyes házakra ütöttek, és vagy 7 ilyen házakat földig el-pufztítván, igen nagy károkat tettek.

Irlandiában Dublinban egy ugy nevezett Catho-licus Társaság állott ölzve, mellynek el-tökéltet Izindéka a' Parlamentom' mostani formájának meg-változtatásán munkálódni.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tudósítás.

Pápa 2. Juny. A' második oskolai munkás-tám-is, mellyel az Érdemes Közönségnek az Os-kolák Izeretóinek 's esmerőinek kedveskedni kíván-tam, már a' Sajtót el-hagyta, ilyen tzim alatt: *A' Német Nyelv első kezdete, mellyet a' gyengébb Tanulók számára egy kis rövid Grammatikával 's Né-met — Magyar Szótárral ki-adott. 's a' t.* Melly Könyvetskébe ezen következőket tselekedtem.

a.) Textusúl, vagy Matériásúl vettem fel ama nagy hiru 's Tudományu *Seiler* Urnak azon Köny-vetskéjét, mellyet nevezett: *Grundlage der ersten menschenkenntnißz.* Mitsoda figyelmeteliséget 's ked-velséget érdemelhet ezen Könyvetske, reménylem látatlanban-is meg-lehet itélni, azon fő részekből, a' mellyekből ez áll. Ezek azok: *Az Erköltsi Tu-dományról, az eltető állatokról, az Emberi testről, az állatokról, az Ember Lelkéről; a' Plántákról és*

a' Fökről, a' Földről, Kövekről, 's Ertzekről, a' Napról, Hóldról, Csillagokról; az időről; a' föld leírásáról, és a' Magyarok Historiájáról; a' Vallás Historiájáról; a' Jésus Tudoményának summájáról. Hogy ezen Könyvetske tiszta Némettséggel itódott, a' kérdésbe se jön: mennyire bortsátkozott le pedig a' Gyermekek edgyügyü meg-foghatásig, azt az első tekintet eléggé meg-mutattya.

b.) Mellé tettem ezen Könyvetskének egy kis igen rövid Német Grammatikát Magyarul, a' Németül tanulni kezdők kedvéért, a' mellyben reménységem szerint mind meg-van az, valamit csak egy Gyermekek, vagy kezdőnek tudni kell, egy szóval mind az, a' mit fundamentomnak lehet nevezni. — Imitt amott, a' hol szükségesnek itéltem a' tanítás módját-is (methodus docendi) feljegyeztem, ugy a' mint én azt a' magam tapasztalásából tudtam.

c.) Harmadik része ezen Könyvetskémnek a' Német — Magyar Szótár, a' mellybe ezen Könyvetske első részébe találtató Német szók Abétzés Laistromba meg-találtatnak Németül és Magyarul. Tóldalékkül hozzá adtam a' Rendeletlen (Irregularis) Verbumok Laistromát-is, az ő Classisbéli rendjek szerint.

Igy hát ezen kézbéli Könyvetskébe minden meg van egy summába, a' mi a' Német Nyelv kezdőt izéllýába elő fegetheti. — A' Könyv mind öszve is csak 9 árkusnyi. — Ha a' jó Isten erőt egéséget ad, még az idén készitek egy ilyen móddal lezendő Könyvetskét is, a' Görög nyelvet tanulók számára. — Márton Ilyván, Pápai Professor.

Jelentés.

Valamint minden más Bétsi és Bétsben keresztül menő Ujságoknak, úgy a' Bétsi Magyar Kurirnak is a' Bétsi fő Posta Hivatal az Expeditora már ezentúl; azért kérettetnek az érdeemes Olvasók, hogy minden hozzánk küldendő terhes és terhelten Levelüket ezen titulus alatt méltóztatásnak küldeni: *C. L. to Supremo Postar Officio Vindobonensi* — pro Magyar Kurir. Ha pedig el-maradtott adótság vagyott a' Levélben, ezt is hozzá kell kivülről tenni: *Restentia*. Mi az expeditiót a' Posta Hivatalnak ezéltzen által adtuk, és így a' kik hitelbe Ujságot akarnak hordatni, ott jelenthetik magokat. A' fel-küldendő pénzelt fel-kellettik kinek kinek a' maga Titulatsát ízépen le írva, vagy már ki-nyomtatva küldeni, hogy a' íz. Magyar nyelvet nem tudók is azonnal olvashatsák, és horittéket nyomtattathatsanak. — Kik a' múlt fél észttendőben adótsak maradtanak, minthogy ez többnyire mások hibája miatt esvén, magok-is az Olvasók nem tudják, hogy adótsak, ezeknek neveiket ezen hónapnak végével ki-nyomtatattom, és azok között mindeniknek kezéhez szolgáltatom. — Erdélyben *Koiosvárt*, *M. Vásárhelyt*, *Enyeden*, és *Zilahon* az e-lébb irt tudósításban ki-nevezett helyyeken mindenkor le-lehet tenni a' Kurirért való pénzt. — Annyit mondhatunk, hogy soha több matériája az Ujságíróknak nem vólt; mint az idén léssen, és így reméljük, hogy a' mi E. Olvasóink nem késnek a' Deres abrakjával, hogy annál jobb móddal szolgálhatsa őket.